

Beleidsplan schuldhulpverlening 2012 -2016

Inleiding

Schulden zijn een groeiend probleem. Onderzoek van Divosa wijst uit dat 13% van alle huishoudens kampt met problematische schulden die ze zelf niet meer kunnen oplossen. Ook het aandeel jongeren en werkende mensen met schulden neemt toe.

Gemeenten bieden mensen met schulden (zo mogelijk) hulp om hun financiële situatie te kunnen hanteren. Meestal door als intermediair op te treden tussen schuldenaar en schuldeiser maar ook door te voorkomen dat mensen in financiële problemen terecht komen. Dit doen gemeenten niet alleen vanuit een zorgplicht maar ook om mensen in staat te stellen te participeren aan de samenleving. Gemeenten hebben er ook belang bij dat de maatschappelijke kosten niet oplopen. Niet aanpakken van problematische schulden kan immers leiden tot huisuitzettingen, verminderde effectiviteit van een reïntegratietraject of het niet onder controle krijgen van een verslaving.

Naast de toename van het aantal mensen met schulden zijn ook de verschuldigde bedragen steeds hoger en neemt de taaierheid van multiproblematiek rond schuldsituaties toe (hardnekkige verslaving, werkloosheid, etc.).

Gemeenten hebben aan de andere kant te kampen met krimpende budgetten voor schuldhulpverlening. Met ingang van 2012 is 20 miljoen euro per jaar gekort op het gemeentefonds voor schuldhulpverlening. Deze bezuiniging komt boven op het wegvallen van de tijdelijke middelen schuldhulpverlening die gemeenten in 2009 -2011 hebben ontvangen. Het Rijk rechtvaardigt deze bezuiniging doordat in de nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening bepaald wordt dat de gemeente schuldhulpverlening in bepaalde gevallen mag gaan weigeren. Met deze bevoegdheid tot weigeren, bijvoorbeeld in geval van recidive, ontstaat meer selectieve toepassing van schuldhulpverlening, dus ook een mogelijkheid tot bezuinigen op lokaal niveau. Het mag duidelijk zijn dat dit een korte termijn oplossing is want door schuldbemiddeling te weigeren, kunnen andere maatschappelijke kosten ontstaan.

Huidige praktijk

Tot 1 april 2012 werd schuldhulpverlening uitgevoerd door de ISD de Rijnstreek. De ISD was aspirant lid van de NVVK en werkte volgens de methode van de NVVK. Er werd niet gewerkt met een beleidsplan of beleidsregels.

Vanaf 1 april 2012 is de uitvoering van de schuldhulpverlening doormiddel van een DVO uitbesteed aan de gemeente Alphen aan den Rijn.

De gemeente Alphen aan den Rijn heeft de backoffice (uitvoering van de schuldhulpverlenings-trajecten) uitbesteed aan Plangroep. De frontoffice wordt door de gemeente Alphen aan den Rijn uitgevoerd. Hier vindt de intake en advisering plaats. Als de gemeentelijke schuldhulpverlener besluit dat een traject noodzakelijk is wordt de cliënt overgedragen aan Plangroep. De gemeentelijk schuldhulpverlener bepaald welk traject wordt ingezet en houdt de regie.

Aantallen

Nieuwkoop telt op 1 oktober 2012 vijftig inwoners die gebruik maken van de schuldhulpverlening waarvan er zesenzeventig in een schuldhulpverleningstraject zitten en vier een adviestraject volgen.

1. Ontwikkelingen en beleidskader

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Op 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in werking getreden. Deze wet stelt als eis dat de gemeenteraad een beleidsplan vaststelt.

Het Rijk wil met deze nieuwe wet de kwaliteit en effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening verbeteren. De wet is kaderstellend, schuldhulpverlening is een wettelijke taak, maar de gemeente mag zelf bepalen hoe ze daar invulling aangeeft.

Integrale aanpak.

Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat schuldhulpverlening een integraal karakter heeft. Dat betekent dat er bij schuldhulpverlening niet alleen aandacht moet zijn voor het oplossen van de financiële problemen van de klant, maar dat er ook wordt gekeken naar de eventuele oorzaken of omstandigheden die hebben bijgedragen aan het ontstaan van de schulden. Om de financiële problemen structureel op te lossen is het vaak essentieel om deze oorzaken of omstandigheden weg te nemen.

Algemene wet bestuursrecht

Met de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening wordt de gemeente verantwoordelijk voor de schuldhulpverlening. Daarmee verschuift schuldhulpverlening van de privaatrechtelijke naar het publiekrechtelijke domein. Er ontstaat op grond van de wet van rechtswege geen recht op schuldhulpverlening. Een eventueel recht op schuldhulpverlening ontstaat pas nadat het college van b&w de beslissing heeft genomen tot aanbod van schuldhulpverlening. Een beslissing van het college tot het doen van een aanbod of tot een weigering van schuldhulpverlening is een besluit in de zin van de Awb. Tegen een dergelijke beslissing is dan ook bezwaar en beroep mogelijk. Het college legt in de beleidsregels vast wat het aanbod is en onder welke voorwaarden daarvan gebruik gemaakt kan worden.

Beleidskader

Dit beleidsplan staat niet op zichzelf. Er is een nauw verband met de Wet werk en bijstand (Wwb) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze wetgeving geeft gemeenten de verantwoordelijkheid om zoveel mogelijk inwoners te laten participeren (maatschappelijk en in de vorm van werk of scholing). Problematische schulden kunnen een belemmering zijn voor het volwaardig meedoen in de maatschappij.

Beleidsplan

De gemeente moet voor ten minste vier jaren een beleidsplan vaststellen. Het plan bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid betreffende integrale schuldhulpverlening en het voorkomen dat personen schulden aangaan die ze niet kunnen betalen

2. Wat willen we als gemeente bereiken ten aanzien van schuldhulpverlening

Visie

Schulden mogen geen belemmering vormen voor participatie. We bieden met integrale schuldhulpverlening de noodzakelijke ondersteuning op het gebied van preventie, schuldbemiddeling en nazorg om het voor de klant maximaal haalbare aan financiële zelfredzaamheid te bereiken. De gemeente voert regie op het proces, maar de klant is zelf verantwoordelijk voor het slagen van een traject.

Doelstellingen

Met het te voeren beleid op het gebied schuldhulpverlening willen we bereiken dat:

- Nieuwkoopse burgers niet in de problematische schulden raken en om de problematische schuldensituaties, voor zover deze regelbaar zijn van diegenen die daar ondersteuning bij willen hebben, zo mogelijk op te lossen.

- De participatie van onze inwoners wordt vergroot. Investeren in schuldhulpverlening zorgt dat schulden geen belemmering meer zijn voor onze inwoners om te participeren in de maatschappij.

Om deze doelstelling te realiseren geeft de gemeente invulling aan de volgende uitgangspunten:

- 1) Door in te zetten op preventie, vroegsignalering en nazorg draagt de gemeente bij aan het realiseren van financiële zelfredzaamheid en het voorkomen van problematische schuldsituaties en worden de maatschappelijke kosten (bijvoorbeeld de kosten van een woning ontruiming) als gevolg van die schuldsituaties beperkt.
- 2) Motivatie om eigen situatie aan te pakken is een belangrijke voorwaarde om door de frontoffice in behandeling te worden genomen
- 3) De gemeente kan alleen een schuldregeling treffen die gericht is op het oplossen van schulden als de schuldenaar instaat is zich aan afspraken te houden (en het schulden pakket geen schulden bevat die vanwege hun juridische aard een belemmering vormen).
- 4) Als er schulden zijn die nog niet problematisch zijn en de schuldenaar wel gemotiveerd is, biedt de gemeente een adviesgesprek en eventuele herfinancier, budgetbeheer of betalingsregeling aan.
- 5) Als crediteuren op onredelijke gronden weigeren om mee te werken aan een schuldregeling, zet de gemeente de tot haar beschikking staande juridische instrumenten in om medewerking af te dwingen (dwangakkoord).

3. Hoe gaan we de doelstellingen en uitgangspunten verwezenlijken?

3.1 Preventie en voorlichting

Jongeren

Door met een beperkte inzet van middelen het beste resultaat van preventie te bereiken, is het noodzakelijk bewust te kiezen welke activiteiten worden ingezet om bepaalde doelgroepen te beïnvloeden. In deze nota wordt voorgesteld te kiezen voor jongeren en voor mensen die met een uitkering of anderszins van een minimuminkomen moeten rondkomen.

De reden om voor jongeren te kiezen, is omdat het van het grootste belang is dat jongeren een goede start maken voordat zij de volwassen wereld betreden.

Hierbij kan gedacht worden aan voorlichting op scholen of voorlichting aan ouders via het Centrum voor Jeugd en Gezin. De uitwerking en de financiële consequenties hiervan zullen in een aparte nota verder uitgewerkt worden.

Inkomensterugval

Mensen zonder baan of met een minimuminkomen, vormen een tweede kwetsbare groep. Om van een uitkering rond te komen, moet vaak een drastische wijziging van het uitgavenpatroon plaatsvinden. Bij de intake op het werkplein wordt extra aandacht besteed aan deze groep mensen. Door ze vroegtijdig te adviseren, kunnen schulden voorkomen worden. Daarnaast wordt verwezen op de verschillende inkomensondersteunende mogelijkheden.

Naast deze gerichte preventie op twee doelgroepen, wordt het algemene informatieaanbod van de gemeente over schuldpreventie, budgettering en het zelf oplossen van schulden verbeterd. Daarvoor is sinds kort al een wekelijks open inloopspreekuur gestart in de gemeente Alphen aan den Rijn. Inwoners van de gemeente Nieuwkoop kunnen ook terecht bij het inloopspreekuur in de gemeente Alphen aan den Rijn. Dit spreekuur wordt gehouden op maandagmiddag en donderdagochtend. Mensen met (dreigende) financiële problemen kunnen hier zonder afspraak terecht voor advies of een aanvraag voor schuldhulpverlening.

Op de gemeentelijke website is het onderwerp *schuldhulpverlening* opgenomen en er komt een adequate folder. Ook willen we op gezette tijden informatie over schuldhulpverlening in Nieuwkoop nieuws publiceren.

3.2 Strengere selectie aan de poort

Gemeente moeten met minder middelen effectiever worden. Dit vereist een kritische benadering van het klantenbestand en daaruit voortvloeiend een strengere selectie aan de poort. Door strengere selectie aan de poort, de integrale benadering van de klant en het op maat aanbieden van de juiste instrumenten, neemt het aantal klanten dat het traject voortijdig beëindigt af. De gemeente helpt alleen als helpen helpt.

De praktijk wijst uit dat niet elke schuldenaar aan een schuldevrije toekomst kan worden geholpen, zelfs niet als de gemeente de uitvoering goed op orde heeft. Voorbeelden zijn mensen met niet-regelbare schulden zoals boetes of fraudevorderingen. Of mensen die zo verslaafd zijn dat ze steeds nieuwe schulden blijven maken. Om te bepalen wat de gemeente voor een individuele schuldenaar kan betekenen, wordt tegenwoordig met een kader gewerkt dat twee vragen:

- Is de schuldenaar regelbaar?
- Zijn de schulden regelbaar?

Bij de selectie aan de poort wordt gebruik gemaakt van het door Tilburg ontwikkelde kwadrant, dat *in bijlage 2* nader wordt toegelicht. In dit kwadrant wordt gewerkt met regelbare en onregelbare schuldenaren en een regelbaar of een onregelbaar schuldenpakket. Bij de *onregelbare schuldenaren* is sprake van twee groepen, de niet-kunners (mensen met niet regelbare schulden, bijv boetes) en de niet-willers (ongemotiveerd om aan de eisen van het schuldhulpverleningstraject te voldoen).

Een *regelbare schuldenaar* houdt zich aan afspraken en is gemotiveerd. Een *regelbare schuld*, is een schuld die voor schuldsanering in aanmerking komt. Het gaat dan bijvoorbeeld *niet* om schulden waarbij het door een juridische procedure nog jaren duurt voordat duidelijk is hoe hoog de vordering is. Door de (on)regelbare schuldenaar af te zetten tegen het (on)regelbare schuldenpakket ontstaat een kwadrant dat gebruikt kan worden voor de bepaling van de doelgroep van gemeentelijke schuldhulpverlening.

3.3 Integrale klantbenadering

Het aanpakken van schuldsituaties gaat meestal niet alleen over het oplossen van financiële problemen. De kern is dat er een adequate diagnose over de (multi)problematiek wordt gesteld voor intakefase.

Als schuldhulpverlening niet direct een oplossing kan bieden, maar er is wel sprake van andere zorgen, dan regelt de schuldhulpverlening een warme overdracht, bijvoorbeeld naar maatschappelijk werk. Als het gaat om een gezin met jonge kinderen wordt altijd een melding gedaan bij het meldpunt zorg en overlast.

3.4 Inzet van de juiste instrumenten

Na de selectie aan de poort volgt de intakefase. Het doel hiervan is om inzicht te krijgen in de financiële situatie, eventueel in samenhang met psychosociale problemen. De uitkomst van de intake is een plan van aanpak. In voorkomende gevallen kan er sprake zijn van een stabilisatiefase, waarbij het inkomen op orde moet worden gebracht en schuldeisers geen incassoprocedure starten.

Moratorium

De nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening geeft de gemeente ook de mogelijkheid om een "moratorium" bij de rechtbank te vragen. Gedurende deze periode van maximaal zes maanden mogen schuldeisers dan geen incassoprocedures in gang zetten. Hiermee wordt de nodige rust geschapen om een adequaat plan van aanpak op te stellen.

Budgetbeheer

Budgetbeheer is een instrument dat regelmatig wordt ingezet als schuldenaren niet in staat zijn zelf hun vaste lasten af te dragen van een op zich toereikend budget. Tijdens de periode van budgetbeheer leert de schuldenaar weer zelfstandig te budgetteren.

Bij gemotiveerde, regelbare schuldenaren met regelbare schulden wordt geprobeerd een minnelijke

schuldbemiddeling¹ te treffen. Dit kan met schuldbemiddeling, een saneringskrediet of herfinanciering.

Saneringskrediet

Bij een saneringskrediet wordt voor het percentage van de schuld, die afgelost wordt, een lening bij de kredietbank afgesloten waarna de schuldeisers in één keer betaald worden.

Herfinanciering

Bij een herfinanciering, die meestal wordt toegepast bij een relatief beperkte schuld, wordt een nieuwe financieringsovereenkomst gesloten waarmee alle schuldenaren voor 100 procent worden betaald. De schuldenaar heeft daarna nog één lening die afgelost moet worden, waardoor de situatie overzichtelijk wordt gemaakt.

Nazorg

Uiteraard is ook nazorg van groot belang om te voorkomen dat er terugval optreedt. Onderzocht moet worden op welke wijze de nazorg zo efficiënt mogelijk kan worden ingezet (bijvoorbeeld door vrijwilligers te gebruiken).

3.4.1 Invoering van saneringskrediet en herfinanciering

Naast de schuldbemiddeling en het schuldbeheer voegen wij twee specifieke instrumenten toe aan het arsenaal van de schuldhulpverlener, de herfinanciering en het saneringskrediet. Dit zijn beide kredieten, die een kredietbank verschaft om alle schuldeisers in één keer af te betalen voor (een deel van) de totale schuld. In het geval van de herfinanciering gaat het om de gehele schuld, in het geval van een saneringskrediet worden de restschulden kwijt gescholden door de schuldeisers. De schuldenaar heeft dan nog maar één schuldeiser, de kredietbank.

Het voordeel van deze instrumenten is dat het minder arbeidsintensief is dan reguliere schuldbemiddeling. Ook gaan schuldeisers eerder akkoord als ze in één keer worden afbetaald in plaats van verspreid over 36 maanden. Ze weten wat ze krijgen en lopen niet de kans dat de schuldenaar halverwege het schuldbemiddelingstraject toch weer stopt met betalen. Bijkomend voordeel van deze vorm is dat de kredietbank minder rente vraagt. Dit is gunstig voor de schuldeisers, die daardoor netto meer geld terugontvangen.

De kredietbank verschaft deze kredieten onder voorwaarde dat de gemeente borg staat. Het risico dat de gemeente hiermee loopt kan worden afgekocht door een eenmalige storting van € 0,57 per inwoner in het garantiefonds van de kredietbank. Voor de gemeente Nieuwkoop betekent dit een eenmalige bedrag van € 15.367,--.

Pas wanneer het fonds bijna leeg is wordt gemeenten gevraagd weer € 0,57 per inwoner te storten. Jaarlijks wordt vastgelegd of de omvang van het Garantiefonds minimaal 33% is van het uitstaand saldo van de kredieten die gedekt zijn door het Garantiefonds. Als het saldo lager is, moet worden bijgestort. Het saldo van het Garantiefonds was per 1-1-2012 138% van het saldo van de kredieten. De dekking is dus ruim en de kans dat bij gestort moet worden is zeer gering. In de historie van het Garantiefonds is het nog nooit gebeurd dat het Garantiefonds bijgevoerd moest worden.

4. Welke (meetbare)resultaten willen we bereiken?

De nieuwe wet schrijft voor dat de gemeente vastlegt in het beleidsplan wat de beoogde resultaten van schuldhulpverlening zijn.

Op basis van de doelstellingen en uitgangspunten uit paragraaf 2 is in paragraaf 3 omschreven hoe de gemeente deze doelstelling en uitgangspunten willen realiseren.

¹ Minnelijk geeft aan dat de schulden in den minne worden geregeld met de schuldeisers. De schuldhulpverlener doet een voorstel welk percentage van de schuld kan worden afgelost in een periode van 36 maanden. Daarna wordt het restant door de schuldeiser kwijtgescholden.

De gemeente streeft hiermee de volgende (meetbare) resultaten na:

1. Door betere preventie en voorlichting, melden Nieuwkoopse burgers zich eerder voor schuldhulpverlening. Het aantal klanten dat na een kort adviestraject zelf weer grip krijgt op zijn budget stijgt in de komende beleidsperiode met 10% waarbij de aantallen in 2012 als nulmeting gelden.
2. Door strengere selectie aan de poort, de integrale benadering van de klant en het meer op maat aanbieden van de juiste instrumenten, neemt het aantal klanten dat het traject voortijdig beëindigt af met 10% waarbij de aantallen in 2012 als nulmeting gelden. Hierbij moet wel worden aangetekend dat gedrag van klanten niet altijd beïnvloedbaar is.
3. Door betere preventie en tijdige interventie in de frontoffice zijn er minder crisissituaties en daardoor wordt een reductie van kosten op andere beleidsterreinen (zoals kosten huisuitzetting) gerealiseerd. Het aantal crisissituaties waarbij schuldhulpverlening direct ingezet is, was in 2012 twee. Het streven is dit aantal niet te overschrijden.

Meetbare resultaten

Om resultaten te kunnen meten is een nulmeting nodig. Omdat in de jaren vóór 2012 geen gespecificeerde registratie werd bij gehouden, gebruiken we de registratie van 2012 als nulmeting. Dit betekent dat de eerste resultaten pas eind 2013/begin 2014 zichtbaar worden.

Om de komende jaren schuldhulpverlening beter te kunnen monitoren en tijdig bij te sturen als de te nemen maatregelen onvoldoende resultaat opleveren, is het noodzakelijk een aantal gegevens bij te houden.

Het gaat om de volgende gegevens:

1. Aantal nieuwe klanten dat instroomt en aantal mensen dat een traject volgt.
2. Aantal klanten voor wie de schulden hanteerbaar zijn na een of meerdere adviesgesprekken zonder dat een schuldhulpverleningstraject nodig is
3. Aantal budgetcursussen en andere voorlichtingsactiviteiten aan specifieke doelgroepen
4. Aantal klanten dat na het doorlopen van een traject na drie jaar schuldenvrij is.
5. Aantal klanten dat tussentijds afhaakt.
6. Aantal recidieven ten opzichte van het totale aantal nieuwe aanmeldingen.
7. Aantal crisissituaties waar schuldhulpverlening binnen drie dagen wordt ingezet.

In de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Alphen aan den Rijn gaan we afspraken maken ten aanzien van de registratie om de resultaten te kunnen meten.

Wij streven ernaar om afspraken te maken op basis van resultaten, niet op basis van inspanningen. De wijze van uitvoering van de schuldhulpverlening hebben wij aan de gemeente Alphen aan den Rijn overgelaten.

5. Kwaliteitsborging

NVVK

De nieuwe wet schrijft gemeenten voor maatregelen te nemen die ervoor zorgen dat de kwaliteit van integrale schuldhulpverlening gewaarborgd is. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft de backoffice uitbesteed aan Plangroep. Plangroep is lid van de NVVK (Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren), dit is de koepelorganisatie van schuldhulpverlenende instantie in Nederland. Het NVVK lidmaatschap wordt door zowel klanten als schuldeisers gezien als kwaliteitskeurmerk. De NVVK heeft gedragscodes ontwikkeld waarin richtlijnen voor goede schuldhulpverlening zijn opgenomen. Deze gedragscodes zijn bindend voor de leden.

De frontoffice wordt door de gemeente Alphen aan den Rijn uitgevoerd. Hier wordt gewerkt volgens de normen van de NVVK.

Interne controle

De gemeente Alphen aan den Rijn is voornemens de kwaliteit van de schuldhulpverlening te

beoordelen op basis van een interne controle. In de DVO besprekingen zal de kwaliteit onderwerp van gesprek zijn.

6. Wachtijd- en doorlooptijden

Op grond van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening mag de wachttijd van het moment dat de schuldenaar zich meldt bij de gemeente tot het intake gesprek niet langer zijn dan 4 weken. In crisissituaties mag deze niet langer zijn dan 3 werkdagen. Er is sprake van een crisissituatie wanneer gedwongen woningontuiming, afsluiting van water, gas of elektriciteit.

Eerste gesprek

Iedere klant die zich bij de gemeente Alphen aan den Rijn meldt, krijgt binnen vier weken een gesprek. Als deze termijn door bijzondere omstandigheden niet haalbaar blijkt, dan krijgt de klant hier bericht van.

Intake

Het intakegesprek vindt zo snel mogelijk plaats na verzending van de toekenningsbeschikking. Het intakeproces wordt binnen vier maanden na het intakegesprek afgerond met een door de klant voor akkoord ondertekend plan van aanpak. Indien de gemeente voorziet dat de periode van vier maanden onvoldoende is om de intakefase af te ronden tot een plan van aanpak dan kan nog een stabilisatiefase van maximaal vier maanden ingelast worden.

Adviestraject

Als een klant een adviestraject krijgt aangeboden, start dit traject binnen 15 werkdagen na het besluit tot inzetten hiervan. Na afronding van de adviesgesprekken eindigt de schuldhulpverlening.

Crisissituatie

Als crisisinterventie bij een bedreigende situatie noodzakelijk is, vindt binnen drie werkdagen een crisisintake plaats.

8. Evaluatie

Dit beleidsplan bestrijkt een periode van 4 jaar. Jaarlijks evalueren wij de gestelde doelen en de gestelde opdrachten aan het college. Deze evaluatie doen we aan de hand van het jaarverslag van Plangroep en de management informatie van de gemeente Alphen aan den Rijn.

Bijlage 1 – Begripsomschrijving

Niet-problematische schulden

De verhouding tussen de schuldenlast en het inkomen/vermogen/noodzakelijke uitgaven is zodanig dat de schuldenproblematiek in zijn geheel nog kan worden opgelost met een betalingsregeling/herfinanciering

Problematische schulden

De verhouding tussen de schuldenlast en de aflossingscapaciteit is zodanig dat de schuldenproblematiek alleen maar kan worden opgelost via een minnelijke/wettelijke schuldregeling (zie hierna). De schuld wordt, in een periode van 3 jaar, slechts gedeeltelijk afgelost. De rest wordt kwijtgescholden.

De definitie van de NVVK van problematische schulden luidt: de situatie waarin van een natuurlijke persoon redelijkerwijs is te voorzien dat hij niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden, of waarin hij heeft opgehouden te betalen.

Het minnelijke en het wettelijke traject

Binnen de schuldhelpverlening zijn twee trajecten te onderscheiden, het minnelijke en het wettelijke traject.

De schuldenaar is verplicht om vooraf aan het wettelijke traject om er alles aan te doen om de schulden minnelijk te regelen. Het woord minnelijk geeft aan dat de schulden in den minne worden geregeld met de schuldeisers. De schuldhelpverlener doet bij de schuldeisers een voorstel waarin staat welk bedrag maandelijks kan worden afgelost voor een periode van 36 maanden. De hoogte van dit bedrag wordt berekend volgens landelijke normen. Gewaarborgd wordt dat de schuldenaar een inkomen op of rond het bijstandsniveau behoudt. Extra inkomsten moeten worden aangewend ter aflossing. Indien er binnen deze periode sprake is van inkomensstijging of inkomensdaling, wordt het aflossingsbedrag aangepast. Binnen het minnelijke traject zijn verschillende instrumenten waar de schuldhelpverlener gebruik van kan maken zoals budgetbeheer, budgetbegeleiding, schuldbemiddeling, saneringskredieten en herfinanciering.

Het wettelijke traject is de uitvoering van de Wet schuldsanering natuurlijke personen. De gemeente geeft de WSNP-verklaring af. Vervolgens bepaalt de rechter of de persoon in aanmerking komt voor een wettelijke schuldsanering. Het traject van de wettelijke schuldenregeling duurt gemiddeld 3 tot 5 jaar. Een bepaald percentage van de totaalschuld wordt hiermee aan de schuldeisers betaald. Een aangewezen bewindvoerder draagt zorg voor de belangen van de schuldeisers, of zorgt dat de aflossing plaatsvindt. Alle post gaat direct naar de bewindvoerder.

Saneringskrediet

Het door de kredietbank te verstrekken krediet om de schulden van de schuldenaar geheel of gedeeltelijk tegen finale kwijting te voldoen. Gemeente staat borg. Wordt alleen ingezet als er geen wijzigingen verwacht worden in de inkomens- en leefsituatie van de schuldenaar. De afweging blijft altijd maatwerk en is afhankelijk van de motivatie van de klant.

Schuldregeling

bij een schuldregeling bemiddelt de schuldhelpverlenende instantie tussen de schuldenaar en zijn schuldeisers om een minnelijke regeling van de totale schuldenlast te bewerkstelligen.

Herfinanciering

Afsluiting van een lening om schulden bij een veelvoud van schuldeisers in één keer totaal af te betalen. Dit wordt gebruikt in situaties waarin de totale schuld zodanig is, dat de schuldenaar het totaal bedrag binnen 36 maanden kan aflossen.

Moratorium

Het moratorium is een wettelijk vastgelegde afkoelingsperiode van een termijn van zes maanden, waarin schuldeisers geen mogelijkheid meer hebben om bijvoorbeeld beslag op het inkomen van de schuldenaar te leggen (artikel 5 wet schuldhelpverlening). Schuldeisers moeten pas op de plaats maken zodat de schuldhelpverlener met de schuldenaar de financiële situatie kan doorrekenen. Het

stabiliseert het inkomen van de schuldenaar en het zorgt voor gelijkberechtiging van schuldeisers. Het is namelijk niet meer mogelijk dat één schuldeiser beslag legt op alle afloscapaciteit waardoor de andere schuldeisers het nakijken hebben.

Dit artikel is nog niet in werking getreden op 1 juli 2012. Naar verwachting wordt dit 1 januari 2013.

Dwangakkoord

Het dwangakkoord kan ingezet worden als de schuldregeling bijna rond is, alle schuldeisers akkoord zijn met een regeling, op één na. De gemeente kan de rechter dan vragen om een dwangakkoord dat de weigerachtige schuldeiser dwingt mee te werken. Wordt gebruikt tot de inwerkingtreding van het artikel waarin het moratorium is geregeld.

Intakefase

Dit is de eerste fase van het minnelijk traject. In deze fase, die maximaal drie maanden duurt, moet inzicht verkregen worden in de financiële situatie en de eventuele samenhang met immateriële problemen. Een intake resulteert in een inventarisatie van de schulden, een berekening van het vrij te laten bedrag (aflossing), een inschatting van psychiatrische problematiek en een plan van aanpak. In dit plan van aanpak wordt ook opgenomen welke andere vormen van hulpverlening ingezet moeten worden om eventuele achterliggende problematiek op te lossen. Na de intakefase wordt de klant overgedragen aan Plangroep voor fase 2 en 3 van het minnelijk traject.

Stabilisatiefase

Het stabilisatietraject is een afzonderlijke module. Het hoeft niet standaard ingezet te worden bij alle klanten. Het kan gebruikt worden om een fase van rust te creëren, zodat de klant beter in staat is om te werken aan aspecten die samen hangen met de schuldenproblematiek. Er zijn verschillende manieren om tot die rust te komen: budgetbeheer, budgetcoaching, aanvragen beschermingsbewind, treffen betalingsregelingen, doorverwijzing hulpverlening.

De schulden worden in deze fase niet afgelost maar bevroren zodat ze niet verder kunnen oplopen.

Beschermingsbewind

Wanneer iemand niet in staat is om op een verantwoorde manier zélf zijn financiële zaken te regelen, bijvoorbeeld omdat zij psychiatrisch patiënten zijn of een verslaving hebben, kan de Kantonrechter een bewind over zijn goederen uitspreken. Dit betekent dat een bewindvoerder het financiële beheer gaat uitvoeren.

Bewindvoering schept overzicht in problematische financiële situaties en draagt bij aan de rust in het leven van cliënten, zodat zij zich kunnen concentreren op andere gebieden in hun bestaan.

Beschermingsbewind is een puur financiële maatregel.

Bijlage 2 – uitvoeringsraamwerk

Om vast te stellen of schuldhulpverlening effectief kan worden ingezet wordt gebruik gemaakt van een model dat is ontwikkeld door de gemeente Tilburg. Het onderzoekt de mate waarin de schuldenaar zijn zaken nog kan regelen en in welke mate de schulden zich nog laten regelen.

	Regelbare schuldenaar	Onregelbare schuldenaar
regelbaar schuldenpakket	Schuldsituatie is op te lossen met een schuldregeling	Mogelijkheden hangen af van individueel dossier: soms stabiliseren, soms geen oplossing
onregelbaar schuldenpakket	Schuldsituatie is alleen te stabiliseren (= voorkomen van erger)	Schuldhulpverlening kan niets of nauwelijks iets doen.

Door volgens dit schema te werken, wordt schuldhulpverlening doordacht ingezet en kunnen uitgaven beperkt worden. De vraag is natuurlijk wat er gebeurt met de onregelbare schuldenaren met onregelbare schulden. Deze groep hoort niet thuis bij de schuldhulpverlening maar bij de GGZ, verslavingszorg of andere instanties. Een nauwe samenwerking met deze ketenpartners is daarom noodzakelijk. Pas als andere problemen zijn opgelost, zou schuldhulpverlening weer in zicht kunnen komen. Dit past in onze filosofie van een integrale aanpak en goede samenwerking met onze ketenpartners.

Overigens wordt in de uitvoering ook gebruik gemaakt van beschikbare juridische instrumenten in om medewerking af te dwingen (dwangakkoord) als een schuldenaar op onredelijke gronden weigert om mee te werken aan een schuldregeling.

Voorbeelden per categorie:

	Regelbare schuldenaar	Onregelbare schuldenaar
regelbaar schuldenpakket	Marian verloor haar baan en beëindigde kort daarna haar huwelijk. In deze periode heeft ze een flinke schuld opgebouwd die ze met haar eigen budget niet meer kan aflossen. Ze is erg gemotiveerd om van haar schulden af te komen. Ze heeft op dit moment een WW-uitkering en zoekt hard naar nieuw werk. Ze maakt geen nieuwe schulden en ze betaalt haar vaste lasten. Met deze instelling kan de gemeente de crediteuren vragen mee te werken aan een schuldregeling.	Jolanda is manisch depressief. Regelmatig neemt ze haar medicijnen niet in en maakt ze nieuwe schulden. Zolang ze haar medicijnen niet trouw inneemt, blijft ze schulden maken. De gemeente begeleidt haar <i>naar beschermingsbewind</i> (de kantonrechter wijst een bewindvoerder aan die de inkomsten beheert en ervoor zorgt dat vaste lasten betaald worden). Pas als dat goed geregeld is, ze haar manisch depressiviteit beter onder controle heeft en haar inkomen stabiel is, komt schuldhulpverlening in zicht.
onregelbaar schuldenpakket	Saïd heeft naast een groot aantal andere schulden ook een eigen woning met een restschuld. De aflossing van de hypotheek past niet meer binnen zijn huidige budget. Er kan daarom geen schuldregeling getroffen worden. Pas als Saïd zijn woning verkocht heeft en een woning gevonden heeft waarvan hij de	Fred is alcoholist en heeft een aantal schulden lopen bij het CJIB die niet gesaneerd kunnen worden. Het gaat o.a. om een schadevergoeding aan een vrouw die hij mishandeld heeft. Fred wil geen hulp om van zijn verslaving af te komen. De gemeente kan niets doen omdat de verslaving waardoor

	<p>woonlasten wel kan betalen, kan een schuldregeling gestart worden. De restschuld op het huis wordt dan meegenomen in het totale schuldenpakket.</p>	<p>Fred geld blijft uitgeven aan drank en omdat de schulden niet regelbaar zijn. Zodra hij geholpen wordt door verslavingszorg en zijn verslaving onder controle heeft, kan de gemeente opnieuw beoordelen of een vorm van <i>beschermingsbewind</i> mogelijk is waardoor de CJIB-boete op den duur ingelost wordt.</p>
--	--	---